

Aan de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Dalfsen, Hardenberg, Kampen, Ommen, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 15 juni 2023

Betreft: Advies visie maatschappelijke ondersteuning 2023-2027 regio IJssel-Vecht

Geachte colleges,

Op 10 mei 2023 ontving de Participatieraad Zwolle een adviesaanvraag voor de regiovisie maatschappelijke ondersteuning 2023-2027. Omdat dit een regionaal onderwerp is hebben de adviesraden in de regio IJssel-Vecht krachten gebundeld om tot een gezamenlijk advies te komen. Op 1 juni kwamen afgevaardigden van diverse adviesraden en cluster Ggz bij elkaar. Hieronder leest u het advies.

1. Inleiding

U geeft aan dat u, om deze visie uit te werken, een bijeenkomst hebt georganiseerd. Wij complimenteren u dat u hierbij ketenpartners en een ervaringsdeskundige hebt uitgenodigd om tot deze visie te komen. Wij adviseren om hiervoor meer ervaringsdeskundigen uit te nodigen om te komen tot een visie en een uitvoeringsplan. Het gaat om een brede doelgroep en we zien graag inbreng vanuit meer inwoners. U geeft aan dat vervolgens nog wel input is opgehaald bij daklozen en ervaringsdeskundigen om de ambities en ideeën te toetsen en te verrijken. Dat stellen we zeer op prijs. We adviseren om te omschrijven om hoeveel daklozen en ervaringsdeskundigen het gaat en expliciet aan te geven welke punten u hieruit hebt meegenomen en dit ook te benoemen in deze visie en het uitvoeringsplan.

2. Context

Wij adviseren bij de context het landelijke regeringsbeleid te benoemen zoals de decentralisaties naar alle gemeenten zodat duidelijk is dat landelijk beleid een aanleiding vormt tot wijzigingen in het huidige beleid.

3. Visie maatschappelijke opvang

Uw visie is ambitieus, wij waarderen uw ambitie maar vragen ons af of deze realistisch is. Wij adviseren u uw visie realistisch te beschrijven, en in het uitvoeringsplan concrete, meetbare doelen te formuleren, zodat deze realistisch kan worden gemonitord vanuit inwonersperspectief.

Goed dat u de 'Preventiescanner Dakloosheid' in wilt zetten. Hiermee krijgt u een beeld van de huidige preventieve aanpak van dakloosheid. De adviesraden zien graag omschreven waarom dit nog niet is ingezet. We hadden graag gezien dat de uitkomsten in de visie en het uitvoeringsplan waren meegenomen.

U geeft aan *'We omschrijven de visie op maatschappelijke opvang van de regio IJssel-Vecht. En staan kort stil bij wat dit betekent voor regionale en lokale organisatie.'* We zien ook graag omschreven wat dit voor inwoners inhoudt. We waarderen uw ambitie om dakloosheid voor 2030 te beëindigen en een toegankelijke overheid te realiseren. Daarvoor is het belangrijk dat inwoners weten waar zij met vragen terecht kunnen. Nu weten inwoners dat vaak niet en dat zorgt ervoor dat zij laat aan de bel trekken waardoor de hulpvraag verergert.

Uw ambitie is huisuitzettingen zoveel mogelijk voorkomen en dat niemand wordt uitgezet zonder hulp voor een passende duurzame huisvestingsoplossing. U zoekt daarbij de samenwerking met andere instellingen. Wij onderschrijven deze ambitie en adviseren om indien mogelijk ook de samenwerking te zoeken met het netwerk van de cliënt.

Daarnaast staat beschreven dat de afzonderlijke regiogemeenten in 2032 beschikken over verschillende vormen van ondersteuning waarbij makkelijk op- en afgeschaald kan worden. We adviseren in het uitvoeringsplan te omschrijven op welke wijze u dit wilt realiseren. Er zijn mooie voorbeelden zoals 'bed op recept' of 'telefoon op recept'. Als iemand terugvalt is er altijd een plek waar de inwoner terecht kan of naar toe kan bellen. Alleen al het gevoel dat iemand ergens terecht kan, werkt preventief en voorkomt soms dat iemand een terugval krijgt. Wij adviseren om beter dan nu in te zetten op nazorg zodat terugval veel vaker voorkomen wordt.

Regionaal/ centraal:

In de visie staat *'Tegelijkertijd wordt een ondersteuningsplan gemaakt voor de zorgaanbieder die de begeleiding gaat bieden. Daarna gaat de cliënt, indien mogelijk, terug naar diens gemeente van herkomst.'* We adviseren te omschrijven wie dit plan voor de zorgaanbieder maakt en wat de positie van de cliënt hierin is.

3.4 overige onderwerpen:

U beschrijft enkele punten die niet in de visie MO zijn opgenomen. U geeft aan dat deze en andere punten terugkomen in het uitvoeringsplan. De adviesraden adviseren zo integraal mogelijk te werken en dit te benoemen in de visie. We zien graag benoemd wat de doordecentralisatie betekent voor inwoners en de gemeente zodat we daarop kunnen adviseren vanuit inwonersperspectief.

4. Preventie

In de visie staat dat er jaarlijks ongeveer 200 mensen uit de regio IJssel-Vecht terecht komen bij de Herberg. We krijgen signalen dat inwoners soms geweigerd worden bij de Herberg omdat er onvoldoende plek is. We verzoeken om onderbouwde cijfers hoeveel mensen er gebruik maken van de Herberg, of er voldoende plek is en of er mensen geweigerd worden. Daarnaast ontvangen we signalen dat er is te weinig geld is voor voldoende personeel, vooral voor beveiliging in de nacht met daardoor onvoldoende waarborg voor de veiligheid. Met name jongeren, vrouwen en LHBTIQ+ durven hierdoor dikwijls geen gebruik te maken van de Herberg en geven aan liever buiten te slapen dan in de Herberg. We adviseren voldoende geschoold personeel in te zetten zowel overdag als 's nachts.

Verder is het belangrijk om ook zicht te hebben en te houden op de reden waarom mensen op straat belanden en genooddaakt zijn om gebruik te maken van de maatschappelijke opvang. Zodat daar waar mogelijk ingezet kan worden op het voorkomen van dakloosheid.

Thuisloze jongeren maken (noodgedwongen) keuzes om te "bank"-hoppen en helaas blijft daardoor de het totale beeld van deze problematiek enigszins onder water.

De problematiek ontstaat ook omdat na hun 18e vaak de hulpverlening stopt en het bed waar ze tot hun 18e gebruik van konden maken door andere minderjarige hulpvragers bezet moet gaan worden en er geen huisvesting met een aangepaste variant van ambulante ondersteuning beschikbaar is.

We adviseren met deze doelgroep samen te kijken naar wat voor hen passende regionale opvangvarianten kunnen zijn.

5. Eigen gemeente

U schrijft als doel: *Over vijf jaar worden inwoners opgevangen in hun eigen gemeente en/of keren zij vaker terug naar de gemeente waar ze dakloos zijn geworden.* We adviseren te beschrijven dat wat de inwoner nodig heeft altijd het uitgangspunt is. We willen graag voorkomen dat financiën of andere belangen voorop staan en de cliënt een 'pingpongbal' wordt tussen gemeenten.

U schrijft dat 'Mensen die dakloos raken, aangemeld worden bij de CT voor opvang.' De adviesraden adviseren dit te wijzigen in 'Mensen die dakloos raken, bieden we direct duurzame huisvesting'. Het is wenselijk dat alle gemeenten in de regio IJssel-Vecht enkele 'lege plekken' hebben waar iemand per direct kan verblijven. We adviseren hierin creatief te denken. Het hoeft niet altijd een huis te zijn. Wellicht zijn er ook mensen die heel gelukkig worden van een tent op een vakantiepark zodat ze geen gebruik hoeven maken van maatschappelijke opvang.

Individuele personen:

Uit signalen die we binnenkregen blijkt dat de focus ligt op huisvesting en financiën wanneer iemand hulp nodig heeft. Wij adviseren ook de focus te leggen op het inzetten of ontwikkelen van een netwerk. Wanneer dit in het begin gestimuleerd wordt kan dit een preventieve werking hebben en in het verdere traject voordelen opleveren.

Gezinnen:

In het geval van opvang voor gezinnen adviseren we om het belang van het kind als uitgangspunt te nemen. Als voorbeeld noemen we 'Bird Parenting' waarbij kinderen van gescheiden ouders niet om en om naar de ouders gaan maar dat het kind in de woning blijft en de ouders wisselen. Voor het kind verandert er dan veel minder en qua huisvesting heb je geen twee gezinswoningen nodig. We adviseren te onderzoeken welke goede voorbeelden er regionaal en landelijk zijn waarbij het kind centraal staat, dit uit te breiden in onze regio en op te nemen in het uitvoeringsplan.

Interventies:

Wij zijn met u van mening dat het goed is om oog te hebben voor de draagkracht in de wijk als het gaat om multi-problematiek. We zien graag omschreven hoe draagvlak gecreëerd wordt. We ontvangen verschillende signalen dat er steeds meer verharding is. Begrip voor elkaar kan wellicht verbeteren wanneer inwoners kennis hebben van psychische problematiek. Een warme landing in de wijk is belangrijk. Daarom is het verstandig in te zetten op het tegengaan van stigma en bijvoorbeeld voorlichting te laten geven door ervaringsdeskundigen.

Daarnaast adviseren we niet alleen te kijken naar de wijk maar ook naar de persoon waar het om gaat.

In de visie staat: *'Er zijn in het land en binnen de regio IJssel-Vecht een aantal gemeentes die ervaring hebben met dit soort woonplekken'* (zoals Paradijsvogelwoningen.) We adviseren te omschrijven welke gemeenten dit zijn en welke ervaring zij hebben opgedaan en hoe dit door inwoners is ervaren.

6. Passende huisvesting, wonen eerst

We onderschrijven uw ambitie om eerst passende woonruimte te creëren: *'De afstemming rond huisvesting van kwetsbare mensen reikt verder dan alleen de woningcorporatie en de zorgaanbieder. Ook voor de gemeente(n) en andere maatschappelijke instanties als bijvoorbeeld welzijnsorganisaties, politie en huisartsen is afstemming van belang.'* Wij adviseren de cliënt en waar mogelijk zijn naaste of netwerk te betrekken en indien van toepassing ook het onderwijs.

7. Passende ondersteuning

U geeft aan dat over vijf jaar inwoners die gebruik maken van de maatschappelijke opvang altijd passende ondersteuning krijgen. Dit is een mooi en ambitieus doel. Door personeelskrapte en lange wachtlijsten weten wij niet of dit realistisch is. We zien graag concreet vanuit inwonersperspectief in het uitvoeringsplan omschreven op welke manier u hieraan uitvoering wilt geven.

U schrijft: *'De noodzaak van ondersteuning loopt vast op regels die organisaties stellen. Dit wordt de problematiek van systeemwereld ten opzichte van de leefwereld (van inwoners) genoemd. Het verschil tussen die twee werelden en de knelpunten hierdoor voor inwoners worden versterkt door de schotten qua financiering van de zorg'*. Wij adviseren ontschotting landelijk onder de aandacht te brengen en regionaal ontschotting aan te jagen.

Interventies:

In de visie staat *'Er kan sprake zijn van effectieve samenwerking tussen de partijen. Dan gaat het niet alleen om het spreken van dezelfde taal maar ook commitment op het doel en duidelijkheid over de rollen, taken en verantwoordelijkheden. Die duidelijkheid vormt een basis om elkaar te kunnen versterken. Dit vraagt om afstemming op verschillende fronten. Ten eerste tussen de betrokken partijen over commitment op het gezamenlijk doel en wat dit concreet betekent voor de eigen organisatie en ten tweede afstemming over de processen over de domeinen heen.'* De adviesraden zien graag omschreven in een stroomschema over welke partijen het gaat, waar iemand wanneer terecht kan, wie waarvoor eindverantwoordelijk is of de regie heeft. Hierdoor wordt duidelijkheid gecreëerd voor inwoners en dit kan preventief werken.

8. Inzet van ervaringskennis

Wij zijn blij dat u inzet op het betrekken van mensen met ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid. We zien graag beschreven dat hiertussen een verschil is. Daarnaast adviseren we te omschrijven op welke wijze de gemeenten zelf ervaringsdeskundigen intern gaat inzetten en dit ook van partners vraagt. Tot slot adviseren we om inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid te waarderen en te omschrijven op welke wijze u deze waardering toont.

9. Overige punten

U schrijft: *'Wanneer er naar de juridische mogelijkheden gekeken wordt om mensen van buiten de regio te weigeren doet de regio IJssel-Vecht dit tot het maximaal toegestane.'* De adviesraden geven aan dat deze zin verschillend geïnterpreteerd kan worden. We zien graag omschreven of het maximum gedaan wordt om mensen te weigeren óf er het maximum ingezet wordt om mensen op te vangen.

Duiding maatschappelijke opvang:

In de visie staat: *‘Een duidelijke afbakening van de periode waarvoor de maatschappelijke opvang bedoeld is ontbreekt in de regio IJssel-Vecht. Hiermee wordt bedoeld wanneer start de periode van opvang start en wanneer deze eindigt. Hoelang bekostigen we dat nog vanuit de maatschappelijke opvang voordat het overgaat naar lokale Wmo-ondersteuning?’* Wij adviseren de cliënt en de mate van zelfstandigheid als uitgangspunt te nemen zodat niet financiën of wetten het uitgangspunt vormen.

10. Vervolg

In de visie staat een globale planning. We adviseren hierbij ook monitoring vanuit cliëntperspectief en evaluatie op te nemen. Daarnaast zien we graag omschreven wat de effecten zijn wanneer doelen niet behaald worden, wanneer zaken verantwoord worden en of aan de hand van monitoring of evaluatie, plannen aangepast worden. Tot slot worden we graag bij het uitvoeringsplan, de monitoring en de evaluatie betrokken.

Mocht ons advies aanleiding geven tot vragen dan zijn wij graag bereid dit advies toe te lichten.

Namens de voorzitters van de adviesraden

Aljona Wertheim

Voorzitter Participatieraad Zwolle